

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Vlah Irina,
reprezentată de avocatul, Tarîța Andrei,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Vlah Irina către Comisia Electorală Centrală, cu privire
la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea
autorității publice să emită actul administrativ solicitat,

împotriva hotărârii din 5 martie 2025 a Curții de Apel Centru

(Dosarul nr. 3ra-135/24
NR. PIGD 2-25024203-01-3ra-10032025)

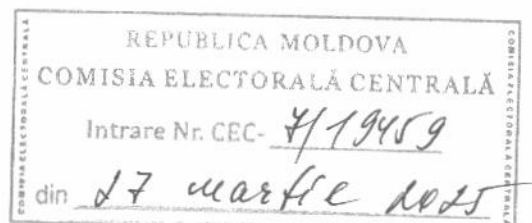
Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul
administrativ. Dezacordul recurenteii cu hotărârea instanței de apel nu
constituie un temei de casare a deciziei contestate. Contestațiile în materie
electorală.

Curtea de Apel Centru, jud. V. Sîrbu, A. Braga, Gr. Dașchevici

26 martie 2025

Textul corespunde originalului

0

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Vlah Irina, reprezentată de avocatul, Tarîța Andrei,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La data de 21 februarie 2025 (conform plicului anexat), Președintele biroului executiv al grupului de inițiativă pentru susținerea inițierii referendumului republican consultativ, Vlah Irina, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3391 din 18.02.2025, ca ilegală și disproporționată, obligarea Comisiei Electorale Centrale să înregistreze grupul de inițiativă pentru organizarea referendumului republican consultativ având întrebarea: „*Sunteți de acord ca Republica Moldova să obțină recunoașterea internațională a neutralității sale pentru a primi garanții de neimplicare în conflicte armate și de neaderare la alianțe militare?*” și să inițieze procedura de organizare a referendumului republican consultativ conform legii.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a indicat că, la 2 februarie 2025, grupul de inițiativă, format din 398 de participanți, a organizat o adunare pentru inițierea referendumului republican consultativ, în conformitate cu art. 183 din Codul electoral și pct. 94 din Regulamentul Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023.

3. La 3 februarie 2025, cererea de înregistrare a grupului de inițiativă a fost depusă la Comisia Electorală Centrală, fiind însoțită de toate documentele prevăzute de lege: procesul-verbal al adunării, lista participanților (398 persoane), lista membrilor grupului de inițiativă (396 persoane) și declarațiile de consimțământ, în deplină conformitate cu art. 192 din Codul electoral și Regulamentul Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023.

4. A menționat că, prin Hotărârea nr. 3391 din 18 februarie 2025, Comisia Electorală Centrală a refuzat înregistrarea grupului de inițiativă, invocând următoarele motive:

a) Ambiguitatea și caracterul contradictoriu al întrebării; Comisia Electorală Centrală a considerat că întrebarea referendumului

combină trei aspecte distincte (recunoaștere internațională, garanții de neimplicare, neaderare la alianțe militare), încălcând principiul „referendumului monotematic” și prevederile art. 183 alin. (4) și art. 185 din Codul electoral.

b) Lipsa clarității scopului și efectelor referendumului în procesul-verbal; Comisia Electorală Centrală a motivat că procesul-verbal al adunării nu specifică explicit scopul și efectele referendumului, contrar art. 183 alin. (4) din Codul electoral.

c) Existența unor erori în documentele depuse; Comisia Electorală Centrală a constatat 74 de neconformități în lista participanților, 80 în lista membrilor și 79 în declarații, invocând nerespectarea art. 197 din Codul electoral și a Regulamentului Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023. Aceste erori includ: nume incorecte, IDNP și date de naștere greșite, semnături duble, date incomplete, buletine expirate, declarații ne semnate, copii ale buletinelor lipsă și includerea în lista membrilor a unor persoane absente din lista participanților.

5. Reclamanta a indicat că, contestă legalitatea și proporționalitatea hotărârii CEC nr. 3391 din 18 februarie 2025, pe care, alături de membrii grupului de inițiativă, o consideră neîntemeiată și adoptată cu încălcarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor la inițiativă populară, garantat de art. 38 din Constituția Republicii Moldova și la exprimarea liberă a voinței poporului, consacrat de art. 2 din Constituție și art. 3 Protocol 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO).

6. Totodată, potrivit acțiunii reclamanta a invocat prevederile art. 2, art. 11, art. 39 din Constituția Republicii Moldova, art. 91 alin. (5), art. 181 alin. (1), art. 182 alin. (4), art. 183 alin. (4), art. 185 alin. (2), art. 191 alin. (1) din Codul electoral, art. 29, art. 189 alin. (1), art. 224 alin. (1) Codul electoral, pct. 94-102 Regulamentul Comisiei Electorale Centrale nr. 1166/2023, precum și Hotărârea Curții Constituționale nr. 14/2017.

7. În susținerea cererii de chemare în judecată, reclamanta a invocat prevederile art. 3 Protocol 1 CEDO și pct. III. 1.30, II. 1 lit. a)-b), III. 4 lit. d) ale Codului bunelor practici în materie de referendum (Comisia de la Veneția, CDL-AD(2007)008), Rezoluția ONU 50/80 (12 decembrie 1995), Jurisprudența CEDO - Mathieu-Mohin și Clerfayt v. Belgia (1987); McLean v. Regatul Unit (2013); Sitaropoulos și Ghilintzis v. Grecia (2012); Garcia Ruiz v. Spania (1999);

8. A indicat reclamanta că, refuzul bazat pe presupusa ambiguitate a întrebării este ilegal, iar argumentul respectiv este unul neîntemeiat, astfel afirmația Comisiei Electorale Centrale conform căreia întrebarea

referendumului este ambiguă și contradictorie, deoarece combină trei aspecte, încălcând principiul „referendumului monotematic” (Hotărârea CC nr. 24/2017), este eronată și lipsită de fundament legal și factual. Întrebarea referendumului respectă principiul unității tematice, deoarece cele trei elemente menționate - recunoaștere internațională, garanții de neimplicare în conflicte armate și neaderare la alianțe militare - sunt interconectate intrinsec și inseparabile în conceptul de neutralitate permanentă, prevăzut de art. 11 din Constituția Republicii Moldova. Neutralitatea permanentă nu este un concept abstract, ci presupune un statut complex, cu următoarele componente esențiale:

1. Recunoașterea internațională. Neutralitatea permanentă, pentru a fi efectivă și a produce efecte juridice și politice, necesită recunoașterea din partea comunității internaționale, în special a marilor puteri și a organizațiilor internaționale relevante. Fără această recunoaștere, neutralitatea rămâne o declarație unilaterală, lipsită de forță și credibilitate pe plan extern, expunând statul la riscuri și incertitudini în plan internațional.

2. Garanții de neimplicare în conflicte armate. Recunoașterea internațională a neutralității este indisolubil legată de obținerea unor garanții concrete și eficiente de neimplicare în conflicte armate. Aceste garanții reprezintă substanța practică a neutralității, asigurând protecția statului neutru în fața amenințărilor externe și contribuind la menținerea păcii și stabilității regionale și internaționale.

3. Neaderarea la alianțe militare. Statutul de neutralitate permanentă este incompatibil cu participarea la alianțe militare, blocuri militare sau sisteme de securitate colectivă care presupun angajamente militare reciproce. Neaderarea la alianțe militare este un corolar esențial al neutralității permanente, fiind o condiție sine qua non pentru recunoașterea și respectarea acestui statut de către alte state și organizații internaționale.

9. În opinia reclamantei, întrebarea referendumului respectă întru totul unitatea de conținut stabilită prin Codul Bunelor Practici în materie de referendum al Comisiei de la Veneția, cele trei aspecte menționate fiind intim legate și formând o singură chestiune coerentă: consolidarea statutului de neutralitate permanentă al Republicii Moldova pe plan internațional.

10. A relevat că, Hotărârea Curții Constituționale nr. 24/2017 nu interzice formularea unor întrebări care abordează aspecte complementare și interdependente ale aceleiași probleme, ci doar interzice includerea în aceeași întrebare a unor chestiuni disparate, fără legătură logică, ceea ce nu este cazul în speță.

11. Reclamanta a subliniat că, refuzul Comisiei Electorale Centrale este bazat pe o interpretare excesiv de formalistă a noțiunii de „referendum monotematic”.

12. Indică că, referendumuri complexe, care combină aspecte interdependente, au fost organizate și validate în diverse state democratice. Exemplul relevant al referendumului Brexit din 2016, care a combinat ieșirea din UE cu implicații economice și externe majore, demonstrează că întrebările complexe sunt perfect valide și legitime, atâta timp cât au un scop comun și vizează o chestiune unitară.

13. Consideră reclamanta că, argumentul Comisiei Electorale Centrale privind ambiguitatea și caracterul contradictoriu al întrebării este nefondat. Întrebarea referendumului este unitară, clară, precisă și perfect inteligibilă, respectând cerințele legale și standardele democratice. Refuzul CEC bazat pe acest motiv este nelegal și nejustificat, încălcând dreptul fundamental la inițiativă populară (art. 38 Constituție) și Art. 3 Protocol 1 CEDO.

14. Reclamanta a subliniat că, afirmația Comisiei Electorale Centrale conform căreia recunoașterea internațională a neutralității depășește competența referendumului consultativ, fiind o chestiune exclusiv diplomatică, este, de asemenea, neîntemeiată și denotă o înțelegere restrictivă și eronată a rolului democrației directe și a suveranității populare.

15. Distincția esențială dintre referendum consultativ și decizional. Este crucial de subliniat că referendumul propus este unul consultativ, conform art. 182 din Codul electoral. Un referendum consultativ, prin natura sa, nu adoptă decizii obligatorii pentru autoritățile statului. Scopul său primordial este de a exprima voința poporului cu privire la o chestiune de interes național major, oferind un mandat politic clar și o direcție orientativă pentru autorități, inclusiv în domeniul politicii externe. Referendumul consultativ nu substituie și nu limitează competențele constituționale ale autorităților statului, inclusiv cele ale Președintelui și Guvernului în domeniul politicii externe prevăzute de Constituție. Hotărârea Curții Constituționale 14/2017 la pct. 157 confirmă competența dată.

16. Rolul opiniei publice în politica externă în democrații moderne: în democrațiile contemporane, politica externă nu mai este considerată un domeniu exclusiv al elitelor sau al executivului. Opinia publică și implicarea cetățenilor joacă un rol din ce în ce mai important în definirea și implementarea politicii externe, mai ales în chestiuni care privesc identitatea națională, securitatea și statutul internațional al statului, cum este cazul neutralității. Art. 2 din Constituție consacră suveranitatea națională aparținând poporului, iar Art. 38 garantează dreptul cetățenilor de a participa la conducerea treburilor publice direct.

17. Iar Codul Bunelor Practici susține democrația directă, explicând că referendumurile consultative sunt un instrument esențial al democrației directe, iar utilizarea democrației directe nu ar trebui să fie blocată fără motive imperative.

18. Consideră reclamanta că, în cazul de față, motivele invocate de Comisia Electorală Centrale pentru a bloca inițiativa referendumului sunt departe de a fi imperative și nu justifică restricționarea dreptului la democrație directă.

19. Practicile democratice moderne confirmă legitimitatea referendumurilor consultative în politica externă. Numeroase state democratice recurg la referendumuri consultative pentru a consulta cetățenii pe teme de politică externă, demonstrând legitimitatea și utilitatea acestui instrument democratic.

20. Opinează că, argumentul Comisiei Electorale Centrale privind lipsa de competență a referendumului consultativ de a influența politica externă este nefondat. Un referendum consultativ este un instrument democratic legitim și esențial pentru a asigura participarea poporului la deciziile privind chestiuni de interes național major, inclusiv statutul internațional al Republicii Moldova. Refuzul CEC bazat pe acest motiv este nelegal și disproporționat, încălcând principiul suveranității populare și dreptul la democrație directă.

21. Scopul referendumului este clar, dar poate fi explicat pentru claritate maximă.

22. În atare condiții, consideră formalist al Comisiei Electorale Centrale, precum că procesul-verbal al adunării grupului de inițiativă nu specifică explicit scopul referendumului.

23. Astfel, cu referire la claritatea implicită a scopului a indicat: Deși procesul-verbal inițial nu detaliază expres scopul, acesta este implicit clar și ușor de dedus din formularea întrebării referendumului și din contextul general al dezbaterii publice privind neutralitatea Republicii Moldova, consfințită în art. 11 din Constituție. Întrebarea „Sunteți de acord ca Republica Moldova să obțină recunoașterea internațională a neutralității sale pentru a primi garanții de neimplicare în conflicte armate și de neaderare la alianțe militare?” implică în mod evident scopul urmărit - consolidarea statutului de neutralitate permanentă al Republicii Moldova pe plan internațional, prin obținerea recunoașterii internaționale și a garanțiilor aferente.

24. Principiul proporționalității impune o abordare flexibilă. Refuzul integral al înregistrării grupului de inițiativă pentru un presupus defect de formă minor, cum ar fi lipsa explicitării scopului în procesul-verbal, este

disproporționat în raport cu scopul urmărit și încalcă art. 29 din Codul administrativ, precum și dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO (cauza Garcia Ruiz v. Spania (1999)).

25. Astfel, în opinia reclamantei, Comisia Electorală Centrală avea obligația de a solicita clarificări sau completări din partea grupului de inițiativă, în loc de a respinge inițiativa.

26. Consideră reclamanta că, argumentul Comisiei Electorale Centrale privind lipsa clarității scopului referendumului este nefondat. Scopul este implicit clar și ușor de dedus din întrebare, iar un eventual defect de formă minor nu poate justifica un refuz integral. Refuzul Comisiei Electorale Centrale este disproporționat, afectând în mod nejustificat accesul la dreptul fundamental de inițiativă populară.

27. A relevat reclamanta că, erorile administrative minore nu justifică refuzul integral al înregistrării.

28. Cu referire la argumentul disproporționat al Comisiei Electorale Centrale a indicat că, Comisia Electorală Centrală a invocat existența unor erori în listele de participanți și membri, precum și în declarațiile de consimțământ ca motiv pentru invalidarea cererii de înregistrare.

29. Cu referire la natura remediabilă și minoră a erorilor a indicat că din analiza detaliată a erorilor administrative, acestea sunt, în majoritatea cazurilor, de natură tehnică și formală minoră, cum ar fi greșeli de scriere în nume sau prenume (56 de cazuri), IDNP greșite (6 cazuri), date de naștere eronate (14 cazuri), semnături duble (2 cazuri) în lista participanților și erori similare în lista membrilor și declarații (date incomplete, declarații nesemnate formal, copii ale buletinelor lipsă, buletine expirate - cazuri izolate). Numărul membrilor validați (316) depășește cu mult minimul legal de 300 prevăzut de art. 191 din Codul electoral.

30. Invocând principiul proporționalității în sancționarea deficiențelor formale, a indicat că în conformitate cu art. 29 din Codul administrativ, măsurile trebuie să fie proporționale cu scopul urmărit. În cazul de față, refuzul integral al înregistrării grupului de inițiativă, ca sancțiune pentru erorile administrative minore, este evident disproporționat și excesiv de formalist. Comisia Electorală Centrală avea obligația legală și morală de a solicita grupului de inițiativă corectarea erorilor și remedierea deficiențelor în termen rezonabil, în loc de a respinge inițiativa în bloc.

31. Indică că, standardele internaționale în materie electorală și de referendumuri, promovate de organizații precum OSCE/ODIHR, recomandă o abordare flexibilă și proporțională în gestionarea erorilor formale.

32. Opinează că, argumentul Comisiei Electorale Centrale privind erorile administrative nu justifică refuzul integral al înregistrării grupului de

inițiativă. Erorile sunt de natură minoră și remediabilă, numărul membrilor validați depășește minimul legal, iar principiul proporționalității impunea Comisia Electorală Centrală să solicite corectarea erorilor, nu să respingă inițiativa. Refuzul Comisiei Electorale Centrale este, prin urmare, nelegal și disproporționat, constituind o încălcare a dreptului la inițiativă populară și a principiilor democratice fundamentale.

33. Pe baza argumentelor expuse, reclamanta a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

34. Prin hotărârea din 5 martie 2025 a Curții de Apel Centru, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ înaintată de Vlah Irina împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3391 din 18.02.2025 și obligarea Comisiei Electorale Centrale să înregistreze grupul de inițiativă pentru organizarea referendumului republican consultativ și să inițieze procedura de organizare a referendumului republican consultativ conform legii (f.d. 88, 89-99).

35. În motivarea soluției adoptate, instanța de fond a relatat că, nu va reține criticile reclamantei Vlah Irina asupra faptului admiterii unor erori la depunerea cererii și la inițierea procedurii administrative, întrucât după cum rezultă din hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3391/2025 din 18 februarie 2025, aceste circumstanțe nu au servit la neînregistrarea grupului de inițiativă, pentru susținerea desfășurării referendumului republican consultativ.

36. Astfel, Curtea de Apel Centru a relatat că referitor la recunoașterea internațională, reclamanta a formulat niște concluzii care se combat reciproc, întrucât pe de o parte aceasta invocă că pentru a produce efecte juridice, neutralitatea urmează a fi recunoscută de către comunitatea internațională, fără de care, neutralitatea rămâne o declarație unilaterală. Astfel, aceasta pe de o parte recunoaște că desfășurarea referendumului consultativ cu subiectul expus spre examinare în sensul solicitat, nu va produce efecte juridice, până la recunoașterea statutului Republicii Moldova de stat neutru de către comunitatea internațională.

37. La acest aspect, instanța a evidențiat că Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 14 din 02 mai 2017, a stabilit că statutul de neutralitate, odată stipulat în constituția națională pentru a fi valabil nu necesită recunoașterea și oferirea a careva garanții internaționale.

38. În continuare, prima instanță a subliniat că, Comisia Electorală Centrală corect a punctat că, o atare întrebare este ambiguă și poate induce

în eroare alegătorii, deoarece nu este clar în ce mod ar trebui obținută această recunoaștere internațională, de la ce entități anume, iar Completul va puncta că rezultatele unui referendum pot exprima voința poporului asupra unui principiu sau unei direcții politice, însă nu pot garanta recunoașterea internațională, întrucât aceste aspecte țin de alte state și impun niște elemente ce se referă la politica externă al statelor din comunitatea internațională, astfel se deduce că întrebarea formulată în sensul dat este una vagă, lăsând loc pentru multiple interpretări.

39. Mai mult, reieșind din constatările Curții Constituționale, neutralitatea nu este un concept care depinde de validarea statelor terțe, ci reprezintă un principiu de drept intern care guvernează politica externă a Republicii Moldova, iar un element definitiv în acest sens este respectarea statutului dat de către alte state, astfel consolidarea neutralității statului prin recunoașterea la nivel internațional într-un mod oficial reprezintă o problemă ce depășește semnificativ voința exprimată de către poporul unui stat concret, precum și excedează cadrul constituțional și legal aplicabil referendumurilor.

40. Cu referire la cea de-a doua sintagmă, care se referă la primirea garanțiilor de neimplicare în conflicte armate, Curtea de Apel a reținut că recunoașterea internațională a neutralității cu obținerea unor „garanții de neimplicare în conflicte armate și de neaderare la alianțe militare”, total depășește sfera atribuțiilor unui referendum național, întrucât se va reitera asupra faptului că, Republica Moldova în calitate de subiect al dreptului internațional, nu poate impune, printr-o consultare populară, altor state careva angajamente internaționale sau structuri internaționale, întrucât asemenea garanții sunt subiect de negociere diplomatică și tratate internaționale, și nu pot fi subiect al unei voințe exprimate prin referendum, întrucât aceasta ține în exclusivitatea de politica externă al statelor terțe și angajamentele asumate de către acestea.

41. Cu referire la cea de-a treia dimensiune, întrebarea adresată, ce ține de neaderarea la alianțe militare, deși la prima vedere aceasta se referă la politica statului în vederea asigurării capacității de apărare al statului și care în principiu în mod obligatoriu urmează a fi supusă unei consultări ai suveranului puterii – poporul, aceste procese sunt imposibil de a fi realizate în lipsa acordului altor state.

42. În acest context, corect a punctat autoritatea publică că, întrebarea formulată de către grupul de inițiativă pentru organizarea referendumului republican consultativ, este una contradictorie, dat fiind faptul că întrebările formulate se exclud reciproc, întrucât implică prin opțiunea aleasă în cadrul referendumului niște așteptări legate de procesele diplomatice și politice

externe, or, recunoașterea internațională este un proces complex, dependent de deciziile altor state și organizații internaționale și nicidecum nu poate fi impusă sau garantată unilateral printr-un plebiscit, la rândul său garanțiile de neimplicare în conflicte armate și neaderarea la alianțe militare sunt produsul respectării acordurilor internaționale multilaterale și care nu pot fi bazate pe careva decizii de ordin intern, ci reies dintr-un context geopolitic în care statele își asumă angajamente comune, fapt ce nu poate fi realizat pe calea unui referendum consultativ, după cum eronat pretinde reclamanta.

43. Prima instanță a subliniat că, Comisia Electorală Centrală corect a stabilit că nu a fost indicat în mod clar scopul și efectele desfășurării referendumului consultativ, dat fiind că nu este explicat în mod clar ce efecte va avea votul asupra procesului de implementare a neutralității sau asupra politicii externe a statului, adică cum vor fi puse în aplicare rezultatele referendumului, lăsând loc pentru ambiguități și interpretări diferite privind executarea unei atare măsuri.

44. Cu referire la criticile formulate de Vlah Irina, că prin neînregistrarea grupului de inițiativă pentru organizarea referendumului republican consultativ au fost încălcate drepturile cu privire la inițiativă populară, iar decizia autorității publice este una disproporționată, instanța de fond a reținut că, acestea nu și-au găsit confirmare.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

45. La 9 martie 2025, ora 10:50, prin intermediul poștei electronice, Vlah Irina, reprezentată de avocatul, Tarîța Andrei, a depus recurs împotriva hotărârii din 5 martie 2025 a Curții de Apel Centru, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii Curții de Apel Centru din 5 martie 2025 cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată (f.d. 103-106).

ARGUMENTELE RECURSULUI

46. În motivarea recursului, Vlah Irina, reprezentată de avocatul, Tarîța Andrei, a invocat că instanța de fond a ignorat solicitările, argumentele și probele prezentate de reclamant.

47. În plus, recurentul a semnalat că prima instanță nu a reținut argumentele reclamantei, mulțumindu-se să reproducă poziția Comisiei Electorale Centrale potrivit căreia subiectul ar excede competențele statului în raport cu partenerii externi, fără a indica dacă există vre-o dispoziție care să interzică referendumuri pe teme de politică externă.

48. Recurenta consideră că instanța de fond nu a examinat și nu s-a expus în nici într-un mod pe marginea argumentelor aduse în favoarea omogenității subiectului referendumului, ignorând explicit concluziile Curții Constituționale în favoarea corelației elementelor întrebării (*pct. 83 HCC nr. 24/2017*).

49. De asemenea, Vlah Irina, reprezentată de avocatul, Tarîța Andrei, a invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanța ierarhic inferioară, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanța de apel a normelor legale aplicabile speței.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

50. Curtea de Apel Centru a pronunțat dispozitivul deciziei la data de 5 martie 2025 și a notificat decizia motivată, prin intermediul poștei electronice, la 6 martie 2025, ora 14:02, (f.d. 100).

51. La 9 martie 2025, ora 10:50, prin intermediul poștei electronice, Vlah Irina, reprezentată de avocatul, Tarîța Andrei, a depus recurs.

52. În asemenea circumstanțe Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, prevăzut de art. 95 alin. (1) din Codul electoral.

POZIȚIA INTIMATULUI

53. Prin referința depusă la 12 martie 2025, ora 17:13, prin intermediul poștei electronice, Comisia Electorală Centrală a solicitat declararea recursului drept inadmisibil, iar în cazul trecerii testului de admisibilitate a solicitat respingerea recursului ca fiind neîntemeiat.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

54. Art. 12 alin. (2) din Codul electoral:

„La calcularea termenelor pentru efectuarea procedurilor și acțiunilor electorale se includ și zilele de sărbătoare nelucrătoare, precum și cele declarate de odihnă, conform Codului muncii.”

55. Art. 95 alin. (1) din Codul electoral:

„În perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.”

56. Art. 95 alin. (8) din Codul electoral:

„Înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).”

57. Art. 100 alin. (1) din Codul electoral:

„În perioada electorală, autoritățile competente examinează contestațiile în termen de 3 zile de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. La examinarea litigiilor electorale, instanțele judecătorești aplică același termen, inclusiv în cadrul procedurilor de exercitare a căilor de atac.”

58. Art. 245¹ alin. (1) și (3) din Codul administrativ:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

59. Art. 246 alin. (1) din Codul administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.”

60. Art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ:

„Recursul se declară inadmisibil în special când recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

61. Din analiza prevederilor art. 245¹ – 246 din Codul administrativ, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele

pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

62. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

63. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

64. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs, nu relevă temeuri justificate care să convingă că există o aparență privind interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurată.

65. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Vlah Irina, reprezentată de avocatul, Tarîța Andrei, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Centru, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

66. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ.

67. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de

dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

68. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Centru și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Centru, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

69. Completul de judecată al Curții Supreme de justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

70. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

71. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

72. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Vlah Irina, reprezentată de avocatul, Tarîța Andrei.

73. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 230 și art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Vlah Irina, reprezentată de avocatul, Tarîța Andrei.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc